N:o 19. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 1 Oktober 1882. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Lösn:r med musikbilaga 50 öre. Årg. 2.

Till operahusets jubileum.

2.

(Sedan nedanstående redan var ombrutet, funno vi en insändare i D. N. hafva framdragit alldeles samma material. Vi beklaga detta tillfälliga sammanträffande, men kunna naturligtvis icke hjelpa det.)

Om operan »Cora och Alonzo», hvarmed teatern invigdes, ha vi redan i vår biografi öfver Naumann (n:r 7 af denna årgång), hufvudsakligen efter maestrons tyske biograf A. G. Meissner, lemnat de nödvändigaste underrättelserna. Någon utförligare beskrifning på sjelfva invigningsfesten föreligger icke i Stockholmstidningarna från den tiden. En summarisk berättelse i Teater-almanackan för 1783 upplyser oss icke om någonting annat än hvad vi redan veta. Ej ens i dåtidens förnämsta literära organ, Stockholmsposten, finnes den stora tilldragelsen vare sig på förhand annonserad eller under dagarne efteråt notificerad. Den 5 okt. 1782 fängslas nyfikenheten visserligen af några ord derom, men det befinnes vara ingenting annat än en insänd artikel från en »Resande», som tycker det är bittert att han kom för sent för att få biljett, oaktadt han »såsom medlem af första ståndet war berättigad till fribiljett»; han tröstar sig dock med att andra fingo dela samma öde; men *det* fann han vara otillbörligt, »at sådana som warit nog lyckliga at få biljetter, försålde dem för 2, 3, 4 à 5 rdr specie och mera». Man finner häraf, att affärer à la Låstbom redan då för tiden voro i svang.

Först den 16 dec. finner Stockholmsposten för godt att meddela sina läsare en liten notis, och det sker då i form af ett utdrag ur ett bref från Sverige till Hamburger Correspondenten, hvilket har följande lydelse:

— — — »Swenska Operan war för åtskillige orsaker ganska nära sit fall, om ej Herr Naumann å nyo uprest den ur sina ruiner. Wid de sista festiviteterne öpnades det nya stora Operahuset med Operan Cora. Detta werk är til alla sina delar det skönaste och fullkomligaste. Hans Maj:t, wår Nådigste Konung, och hela Nationen önska förgäfwes at för altid få behålla Kapellmästaren Naumann, som äfwen gör sig här utmärkt genom alla sina öfriga förträffeliga egenskaper, och som hans egit fädernesland har så mycken orsak at wara högmodig öfwer. Strax sedan Operan war upförd, erhölt han af Konungens egen höga hand, under de nådigaste uttryck, en stor Guldmedaille af 50 Ducaters wärde, med båda Deras Maj:ters Portraiter.»

Emellertid hade redan förut, den 21 okt., en entusiasts förtjusning öfver mamsell Stadings spel i Coras roll tagit sig uttryck i följande kostliga pecorale, som Kellgren var nog liberal att låta inflyta i Posten:

Reflectioner under Representationen af Operan Cora och Alonzo wid nya Kongl. Theaterns Inwigning den 30 September 1782.

Ack, hwilken syn! — Den ömma Cora! —
Hwad ljuflig röst! — Hwad himmelsk harmoni!
Hwad härligt Rum, som detta hörs uti!
Hwad prakt och utwald smak,
Som härskar i hwar minsta del och sak!
Och gör at jag al sansning tycks förlora!
Hälst, sen jag fått betragta Cora rätt,
Som, uti oskulds drägt, så skön som dagen,
Och följd af ungdom och behagen,
Förtjusar på alt möjligt sätt.

Alonzo! Agta wäl dit hjerta
För skönhets magt, då, i din famn
Hon dignar ner, för dig, af smärta;
Wet, at hon följs af lilla Gudens hamn,
Som kan dit öga lätt förwilla,
Då hennes bröst du flämta ser,
Och, af des ögons blick, du såras kan så illa,
At en så häftig eld dig nya lågor ger.
Alonzo! tag dig wäl i agt:
Du känner kärleks wåld och magt.

Men detta dock förlåtligt är:
Hos den, som bör så mångas skepnad föreställa,
Och i så många skal bli kär,
Hos den, kan ju beständighet ej gälla.

At byta om gör wanan til en ro.
Och en Acteur har, lyckligt wis,
Med Mahomet ej lika tro,
Men wäl hans paradis.

Där en Theater är, och vid Maskrader, Baler, Brunnar,
Sit Tempel kärlek upprest har,
Och derifrån han mäst sin dyrkans början drar,
Och sina segrars slut förkunnar.
Alonzo! tag dig derför wäl i agt
Du känner kärleks wåld och magt.

Gud wet hwad kunnat hända
Åt Solens Högsta Präst, om han fått ofta vända
Sit skarpa öga ner på Coras helga flor,
Och märkt hwad skönt därunder bor.
Och, om ej Zulma sjelf, fastän så sträng Prästinna,
Sin öfverdrifna nit obillig kunnat finna,
Om kärlek skickat en så wäl utrustad man,
Försedd med lika goda skäl, som alla hos Alonzo fann?
Månn Ataliba icke är i hemlig kärlekswåda?
Månn Cora icke länge sen fått i des hjerta råda?
Då han des skönhet sett så mången gång,
Och har så ofta hört des tjusningsfulla sång?

Ack, Cora! unna oss, som icke få med dig agera,
At åter snart, i denna Piece, få se och höra dig brillera;
I medlertid, tag dig Alonzo wäl i agt;
Du känner kärlekswåld: Du känner Kärleksmagt.

Med undantag af detta enstaka utbrott af hänförelse finnes intet spår till någon granskning i Posten förr än i december s. å., och hvad som då ryckte upp sinnena var en fruktansvärdt nedsablande kritik i »Wälsignade tryckfriheten» af 6 dec., alt för nöjsam att icke här i sin helhet meddelas:

"Samtal emellan en Parterrist och en Spectatör ifrån Troisieme ophittat utanför Jacobs Kyrka".

Spect. Nå, hwad tyckte du om Cora?

Part. Stålt — den Flickan agerar förträffeligt, hon förbättrar sig emellan hwar gång man ser henne. Hennes röst, hennes gester, hennes — — —

Spect. Nej, det war intet det jag mente. At Mamsell S — — — agerar wäl, är ej nytt, men hvad säger du om hela Operan Cora?

Part. Ja, det är en annan sak. — Men i en Opera äro så många särskilta saker: Musique, Poesie, Action, Decoration etc., at man bör granska hwar del i synnerhet, för at utröna det helas wärde.

Spect. Nå, säg först din tanke om Musiquen — War icke den gudomlig?

Part. Jag förstår mig ej stort på Peruviansk Musique, men jag föreställer mig at Musiquen i Cora måtte förträffeligen gå in i Peruvianernas caracter; Man wet at de woro en swag Nation, som lät kufwa sig af en hand full Spaniorer; Men det tilstår jag gärna, at Airen »Du lefver Cora», de Dansande Prästinnors Chor samt Musiquen i allmänhet är utsökt för fötterna, men — —

Spect. Jag begriper du tycker då intet om Musiquen.

Part. Jo wist — — men jag har så nyss hört Iphigenie. Dessutom lär jag ej bedraga mig, at i wissa Accompagnementer skrapades på Instrumenterna så fasligt, at det omöjligen kunde låta som sig borde. Solo Passagerna läkte likwäl de sår mina öron fingo deraf, och jag måste säga, at Oboisten är utan like, han ger en ton och et behag åt Instrumentet, hwars make jag aldrig hört, han måtte ej wara Charlatan, han har ej låtit höra sig på Riddar Huset.

Spect. Än Öfwerste Prästens Airer, huru fann du dem?

Part. Förfärliga! och om den wärkeliga Öfwerste Prästen haft en sådan stämma, och basunat så af hjertats grund, så hade han wist skrämt slag på Ataliba och hela hans Håf.

Spect. Nå nu til Poesien då, huru behagade dig den?

Part. Därom bör jag ej döma, dels ur det skälet, at jag ej är stor kännare af Witterhet, dels ock derföre at jag ej haft tillfälle läsa sjelfva Poesin. På Parterren hördes ganska litet af Declamationen, och det som hördes, hördes oredigt, ty Quintessencen af ljudet swingade sig öfwer wåra hufwuden up til de högre Regionerne, men det kände jag, at de bönerna eller lofsången som göres i 3:dje Acten äro ganska långa. Jag omgås i et godt ärligit Borgarhus, där jag aldrig törs spisa middag; ty där äro 7 barn, som alla måste läsa hwar sina twå bordsläxor.

Spect. Hwad tycks dig då om Actionen? är icke det en förtjusning at se Cora komma in efter jordbäfningen och famla och falla omkull på den nedrasade muren?

Part. Det är rätt artigt, men à propos hon heter icke Cora, *Cåra* heter hon; så uttaltes åtminstone hennes namn af hennes Älskare, och han måtte weta det bäst, jag lämnar derhän, hwilket dera låter bättre för Svenska öron, men det wet jag, at Fransosen ej säger Cora, derföre passar det ej at uttala det så på en Swensk Theater, om det än skulle låta tio gånger bättre. Du har ju i Amphion hört at man säjer *Bårå* i stället för Bore, *Angtiåp* i stället för Antiope, sådant kunde talas på gamla Operan, men i et Tempel som är helgat Patriis Musis borde man icke skämma bort sitt språk. — Men för att komma tilbaka til Actionen, huru tycker du det ser ut, at Atalibas Undersåtare wända ryggen åt honom då han sitter på sin Thron?

Spect. Ingenting är vanligare på en Theater än at vända sig ifrån den man talar wid, det sker för Spectateurernas skuld och af agtning för dem.

Part. Det må ske för hwars skuld det wil, så anser jag det för orimligt, ty alt hwad som är twungit och affecterat minskar illusionen som är så högst nödwändig, och utom hwilken et Spectacle ej är sannolikt, och följaktligen osmakligt.

Spect. Wil du gallra ut alt hwad som i en Opera ej är sannolikt, så lär du få börja med sjelfwa Historien, hwarpå piecen grundar sig.

Part. Jag ber om förlåtelse: en Historia eller Fabel som wäl dramatiserad och satt i en til ämnet passande Musique med styrka och passion ageras, kan göra ganska mycket intryck, utan at wara särdeles sannolik, exempel ha wi at tilgå i de flästa på gamla Bollhuset uppförda piecer.

Spect. Det må wara med det öfriga huru det wil, men om dansen intresserar det mig i synnerhet at weta din tanka; På Parterren borde ingen af de i naturen mäst retande skönheter i dansen förborgas.

Part. Jag förstår mig aldeles intet på dans.

Spect. Så har du sagt om alt det förra, men ändå har du beständigt criticerat.

Part. Kan hända det just härrör deraf, at jag ej förstår, ty de som minst begripa, pläga mäst klandra; dessutom följer jag naturen i alla mina omdömen, och det har jag ofta märkt, at moderna smaken har aldeles ingenting obytt med henne. Det är eljest mitt rena alfwar, at jag aldeles intet förstår mig på ledwridningens regler, och är följakteligen känslolös för skönheten deri. När du härtill lägger, at man på Parterren nästan ej ser mera än hufvudet på de dansande, ty slutningen eller doceringen är sådan, at jag ej wet wist om den går til eller ifrån Theatern, så bör du finna at du är sjelf bättre i stånd at döma om dansen än jag.

Spect. Däruppe jag satt, war det återigen så beskaffat, at jag såg all ting *à vüe d'oiseau.* Danseusernas bröst woro det enda som præsenterade sig med fördel, och jag märkte at i Logerna omkring mig, skedde en allmän resning så snart en wiss af de dansande Gracerna trädde fram. Jag menar så, at något hwar steg opp för att fullkomligen insupa förtjusningen af hennes sköna växt, hennes präktiga gång och det behag som upplifvar hwarje steg i hennes dans.

Part. Jag märker at för dig blir aldrig Theatern någon *Dygdens Schola* som man likwäl påstår den bör wara.

Spect. C'est fort beau dans un livre, men jag hade lust att se huru många uns dygd du wil extrahera ur alla wåra Operor; dessutom, ju mera dygd ju mera jäspningar — Men lätt oss gå vidare til Decorationen.

Part. Den war högst präktig och upwäckte hos mig på mit Fäderneslands wägnar, en innerlig längtan at ega Perus guld-grufwor. Det såg eljest ut som Pragten warit det, hwarpå man anwändt sitt mästa bemödande wid denna Opera, och den mängd af guld, pärlor, och ädla stenar som öfwer alt förwillar ögat, är ock helt nödvändigt at hålla Spectateurerna ifrån sömn, och måtte til äfwentyrs göra temmeligen god antisoporatif werkan, åtminstone de tre eller fyra första gångerna hon opföres. Jag medger dock gerna, at här äro rätt wackra och wärdiga decorationer såsom t. e. det brinnande bärget med Lafvan som rinner utföre, och Templets och murens kullfallande, ehuru den senare nog liknar en Kyrkogårds mur, och fastän det stöter ögat at se Danseurerna sparka ut ruinerna af det förra, och fastän hela Scenen är nog ljus att föreställa natten. Men säg mig en ting: jag har läst, jag mins ej hos hvilken Fritänkare, at ingen Americansk Nation har skägg, men som Prästen i min Församling altid råder, at man aldrig bör tro en Fritänkare, ty om han säger 2 gånger 2 är 4, ligger där ändå något gift inunder, så wet jag ej hwad jag skal tro, i synnerhet när härtil kommer, att Öfwerste Prästen i Cora har et det wärdigaste skägg man med profana ögon kan se.

Spect. Tokeri! det stöter wäl litet den som läst Historien, men skal en som står på Parterren läsa den? Hon gör at du finner bara orimligheter, där annat förnämt olärdt folk finner idel förtjusning. Du lär wäl ej heller anse det nödvändigt at en Präst skal ha skägg, en Kung Panascher och röda klackar, och en Prinsessa styfkjortel.

Part. Däri finner jag hwarken nödwändighet eller skönhet.

Spect. Farwäl — du har ingen smak.

Part. Kan wäl wara, men hwar och en lefwer af sin tro.» —

* * *

Man kan lätt tänka sig huru denna elaka kritik, som fyller ett helt nummer af Wälsignade Tryckfriheten, skulle roa Naumanns wedersakare och uppreta hans beundrare. En af de senare utslungar i Stockholmsposten af 20 Dec. följande straffpredikan:

Anmärkningar öfver Dagbladet Wälsignade Tryckfriheten.

Så mycket som en uplyst och billig Critique är både nyttig och nödwändig til wettenskapers utbredande och smakens förädlande, så skadelig är deremot den bittra Satiren, som utan anständighet och rättwisa angriper alt, ej sällan det hon ej kan döma om, och mäst på et sätt, som mera förökar agg och bitterhet än kunskap och uplysning. Ej utan bedröfwelse får man dagligen se at et så oskickeligt sätt at fälla omdömen är det mäst brukade, och winner säkrast bifall hos den delen af Stadens Inwånare, som endast wilja bli roade, på hwems bekostnad det ock må ske, och gynna den altid mäst, som med den största djerf- och oblyghet wågar angripa hwar och en och har sin qwickhet i beredskap til at stöpa henne i alla förekommande former. Utan att wilja ingå i alla de skadeliga följder som uprinna för Nationens seder och tänkesätt om denna wanan

tager öfwerhanden, så wil jag endast i förbigående säga, hwad intryck den måste göra på utlänningars sinnen när de se sig angrepne på et ganska bittert och obilligt sätt i en tid, då de anwända sina krafter och sit bemödande för Swenska Nationens nöje och konsternas upkomst och framsteg. Jag talar om Herr Capelmästaren Naumann, en man som är wördad i de mäst uplysta Länder, för sina stora Talenter och wisst har gjort sig förtjent af Swenska Nationens kärlek och tacksamhet. Utom hans andra ypperliga werk, som kanske ej äro alla kände här i landet, har hans Cora redan för tu år sedan, då hon öfwersatt, blef tryckt för Claveret, upwäckt de största kännares upmärksamhet. Kejsaren fant et särdeles nöje i denna wackra Musiken, och gaf Autorn et hedrande bevis af den aktning som han hyser för hans Talenter och skicklighet. Gluck och Hayden funno Cora wara wärdig at intaga et lysande ställe ibland Snillets Producter och bemärckte mycken styrka och skönhet i et stycke som wår uplyste Criticus finner swagt och passande för fötterna, så wäl som den bästa slängpålska. Huru dråpeliga måtte denna lärda granskares insigter wara i en konst, der han hyser en så egen och ifrån andra stora män så wida skild mening. Huru lätt måtte det falla honom at sätta en Musique som aldeles förmörkar Cora och gör oss hädanefter alla utländska Talenter högst umbärliga. Hur tacksam bör då nationen finnas. Huru stålt at besitta et så stort geni ibland des Medborgare! Men det blir henne ock ganska nödwändigt, ty hwilken utlänning lär wela anwända sin trägna flit och Talenter för et folk som belönar med otack och ironie? At Cora har några fel, medger jag så mycket lättare, som jag ännu ej sedt något människoarbete wara der förutan. At Piecen är för lång, stora Prestens böner för vidlöftiga och stycket derigenom förlorar, är ganska wisst; om Poesien eller Musiquen äger deraf mästa skulden wil jag öfwerlämna en annan granskning. Men at Auctorn ej rår för några af Contrabassernas otydeliga skrapande, kan jag med trygghet försäkra, ty han kan wäl sätta sin Musik men ej allena upföra honom. Alt hwad jag sluteligen önskar är at Cora må få en billig och insigtsfull Recensent, hwilken ej med en föraktlig Satire, utan med granskning och kunskap wille fälla mognare omdömen, som skulle tjena til Piecens werkeliga nytta, och wisst emottagas af Auctorn med upriktig tacksamhet, ty han äger för mycken insigt, til at tro sig infallible, et fel som blott följer okunnigheten; är för litet intagen af sina Talenter, til at ej höra med upmärksamhet och erkänsla, hwad en förnuftig Critique på et wänligt sätt och utan bitterhet kan påminna. Men förnuftig bör hon wara om wi wilja förwänta oss nytta och heder deraf.

Älskare af sanning utan agg.

Författaren till detta strafftal begår, som man ser, den oförsigtigheten att röja alt för mycket af den i Sverige ej ovanliga oseden att öfverdrifvet fjeska för *alt* slags utländsk auktoritet. Också får han å sin sida sin vederbörliga afbasning i Stockholmsposten för 24 dec.:

Til Älskare af Sanning utan agg.

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Jag lämnar därhän huruwida H. Naumann i Dagbladet Wälsignade Tryckfriheten blifwit otidigt angripen; jag wil ej ingå i svaromål för den okände Granskaren i en sak den jag icke förstår; jag wil ej åtaga mig at förswara hans uttryck: *at musiken för fötterna liknade slängpolskor* (eller huru där står, jag mins ej så noga), ehuru jag uti Cora tyckte mig känna igen en eller annan af de Balletter som förekomma i andra Operor, och hwilkas mer eller mindre duglighet således ej lär kunna tillskrifvas H. Naumann; jag wil ej afgöra huruwida denna Artist haft mera skäl at finna sig stött öfwer anonymens sarcasmer, än de andre som deltagit i sammansättningen af Operan Cora; men jag wil ock ej med M. H. göra en dygd af det man altid förebrått Swenska Nationen som et fel, nemligen at sätta alt för högt wärde på utländska Snillen. Jag älskar snillet ehwar, i hwad Nation, i hwad drägt det finnes, ware sig i bondjackan eller galadrägten, jag högaktar Herr Naumanns landsmän Tyskarne; jag känner *Klopstock, Göthe, Wieland* för wäl, för at ej sättas i förundran och förtjusning af dem; jag erkänner Tyska Nationens wida öfwerlägsenhet så wäl i Componisters mängd som skicklighet; jag har öra nog at skilja Hayden och Gluck ifrån andra; jag medgifwer at Tyskarne gå rätt långt i de sköna konsterna, men medgif ock, M. H., at i det som de kalla *Ueberspannung* (öfverspänning, extravagance) äro de aldeles odrägelige. Jag wille swärja på at aldrig någon Swensk kan wara så dårhusfärdig, så H. Naumanns fiende som den Tyska Öfversättaren af Cora uti Tilägnelse-skriften til bemälte Componist, och kan wäl någon Swensk, som aldrig så litet känner ställningen, utan åtlöje läsa den orimligheten, den inpertinenta orimligheten, som står i en Hamburgsk Tidning, och därifrån är införd i Stockholmsposten för några dagar sedan? Kan någon sarcasme emot H. Naumann uptänkas så stor som detta öfwerdrefna beröm, eller är det icke kan hända den mäst bitande ironi? Säj M. H. som känner til äfwentyrs H. Naumann (jag har icke den äran), är han icke i sin själ innerligen förargad deröfwer? Icke just i afsigt at förebrå M. H. samma låga böjelse at smickra, icke i afsigt at i Min Herres anmärkningar (oaktadt all den berömliga modesti som där framlyser) finna samma öfwerspänning som så ofta, och til äfwentyrs ej utan alt skäl förebrås Tyskarne, wågar jag dock säja at jag tror dem wara skrifna på Tyska och därifrån öfwersatta; jag har så mina skäl därtil: några mindre Swenska ord och talesätt, såsom: *stora Prestens, insigtsfull* m. fl. förråda en Utländsk Författare, och en med sit språk för litet bekant öfwersättare. Uptag ej illa denna reflexion; det wore synd at ej låta utlänningar förstå det wi känna åtminstone wårt språk, då et i tid och otid utöst smicker snart måtte sätta dem i den för oss förklenliga tankan at wi ej förstå något annat. Jag har sagt at jag högaktar snillen, och på den grunden må M. H. wara säker om min aktning för H. Naumann, äfwen som jag wågar försäkra om det samma på den delens af Nationens wägnar som bewistar Operan; men, wördnad, M. H., wördnad, som det påstås at andra Nationer gifwit honom, ger Swenska Nationen sin Konung, sin Öfwerhet, och nöjer sig tils widare med at högakta et utländskt Snille; och må det ej wara nog? Min Herre tyckes eljest hysa en alt för stor fruktan at anmärkningar på Utländningars arbeten hos oss skola bereda samma barbari, som man wid wissa Lärosäten spår sig af Latinska språkets aflägsande, men war aldeles icke rädd; så länge man hedrar och belönar Utländska Snillen, behöfwer man ej frukta at deras tjenstaktighet uphör; och i ingendera delen lärer den nämnde Artisten med skäl kunna anse sig lottlös. Hwad det angår at Kejsaren hedrat Cora med sit höga bifall, så finner wäl M. H., at detta bifall aldeles intet imponerar i Sverige der man ej känner Kejsarens Musicaliska öra och kunskap.

M. H. lärer finna, at om jag ej har rätt i alt det föregående, så har jag åtminstone felat af patriotisme; och bör ej denna böjelse ursäkta mina fel? Äger jag ej i detta hänseendet et märkeligt företräde för M. H.? Wore det ej önskeligt at inländska Snillen mera söktes och upmuntrades? (Inwänd ej at de icke finnas, den inwändningen förtjenar intet swar.) Wore det ej önskeligt at ej Theatern bestode af Perser, Meder, Elamiter och de af Mesopotamien? Dock, det kunde qwitta mig lika, blott jag sluppe höra cacophonier för min Niodalers-Sedel. *Swensk.*

* * *

Se der ett prof på en literär polemik för hundra år sedan! Utom sitt historiska intresse lemnar densamma bl. a. den lärdomen, att i fråga om den tvetydiga konstform som kallas »opera» hafva slitningar i omdömena *ständigt* förefunnits, mellan in- och utländska sympatier, mellan fackmäns och dilettanters åskådningssätt, mellan ideal och realistisk uppfattning, o. s. v. Skall det äfven framgent så förblifva? Qui vivra verra — *om hundra år!* *A. L.*

Bellmans-melodiernas ursprung.

Anteckningar

af **J. F.**

(Forts. från nr 12).

III.

Fredmans sånger.

Nr 5 (*b*). (»*Se svarta böljans hvita drägg.*»)

Originalmotivet till den s. k. Sinclairsvisans melodi, hvilken här begagnats, är hemtadt från »Les folies d'Espagne», en enkel melodi af allvarlig karakter i tre tempi och i långsam takt till en fordom i Spanien bruklig dans, hvartill användes kastagnetter med samma benämning. Vi hafva funnit trenne varianter af melodien: 1:o i *La clé du caveau* under nr 722, 2:o i partituret till Envallssons parodi *Iphigenie den andra* (Pylads kuplett i 2:a aktens 1:a scen: »Ditt qval och ditt besvär» etc.) samt 3:o i den af oss ofta citerade samlingen *Chansons choisies etc*, Tome III under nr 2 bland »les airs notés», till text å pag. 4. Den först nämnda varianten afviker något från den form, hvari melodien framträder i Sinclairsvisan, hvaremot den andra närmast ansluter sig till denna behandling, hvilket äfven delvis är fallet med den tredje, som dessutom i fullständighet närmar sig densamma. Alla tre varianterna anföras här i den ordning de blifvit omnämnda.
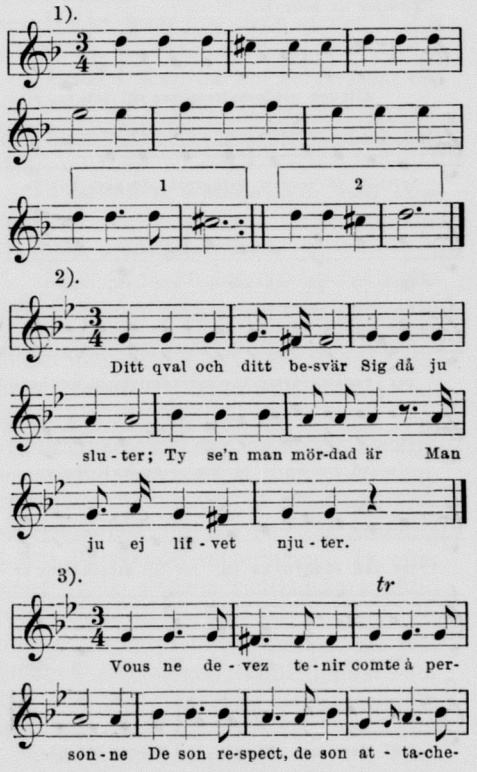
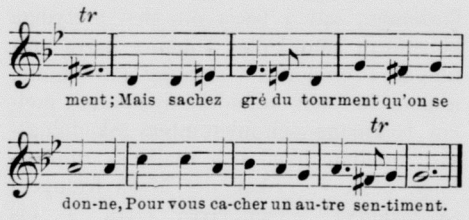

Nr 6. (*»Hör, klockorna med ängsligt dån.»*)

Melodien är icke, som Carlén uppgifver, af Grétry, utan hemtad från sångspelet *Annette et Lubin* af madame *Favart* m. fl. Den utgöres af en romans sjungen af fogden, och begynnande med orden: »Annette à l'âge de quinze ans.» — I en upplaga af texten till nyss nämnda pjes angifves såsom »air» till romansen: »Quand la bergère vient des champs», en visa, som synes vara mycket gammal, ty dess melodi förekommer använd till en kuplett (»Je leur fais boire le matin») i Favarts parodi *Moulinet premier,* hvilken uppfördes 1:a gången i Paris den 15 Mars 1739.

Nr 9. (*»Nå, ödmjukaste tjenare, gunstig herr värd!»*)

I sin lyriska komedi *Bobis bröllop* har Envallsson till Klockarens kupletter i 3:e aktens 5:e scen begagnat en »ton», som han uppgifver vara: »Milde kung, här en främling sig bugar etc», hvilka ord utgöra begynnelsen till en slutkuplett i Bellmans dramatiska divertissement *Kersö värdshus* (uppfördt 1:a gången den 19 Aug. 1787). Att här föreligger en variant af melodien till ofvan stående Fredmans sång är påtagligt, ehuru den förra i vissa delar afviker från formen i den senare. Herr Bagge uppgifver melodien vara »Coburger-marschen». Envallssons nyss nämnda kuplettmelodi meddelas här till jemförelse med den af Bellman använda.
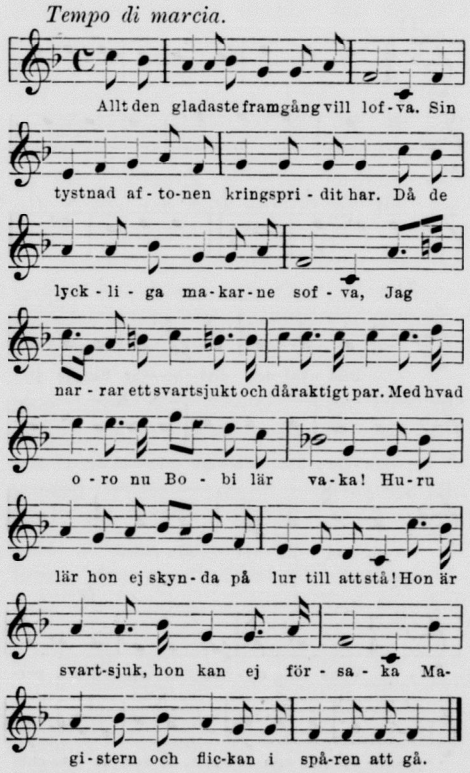
Nr 10. (*»Supa klockan öfver tolf»*)

I samlingen *Chansons choisies etc.* Tome IV pag. 2 påträffas en sång af Collé med titel: *Avis au lecteur,* hvars melodi i viss mån erinrar om och till sin rytm fullkomligt liknar den, hvaraf Bellman betjenat sig för Fredmans sång nr 10. Huruvida man här har att söka sjelfva grundmelodien, våga vi ej bestämdt säga (ehuru vi äro mycket böjda för att tro detta verkligen vara förhållandet), men anse oss likväl ej böra underlåta att till den verkan det hafva kan och hänskjutande saken till de kompetentes afgörande, meddela melodien sådan den förekommer på det anförda stället, der man dock ej får veta, huruvida densamma är lånad eller icke. — I *La clé du caveau,* der melodien finnes upptagen under nr 355, angifves deremot som air: »Quand la mer rouge apparut».

Sedan ofvan stående var skrifvet, hafva vi funnit att herr Bagge för sin del med bestämdhet angifver i fråga varande sång vara bildad efter sagda melodi.
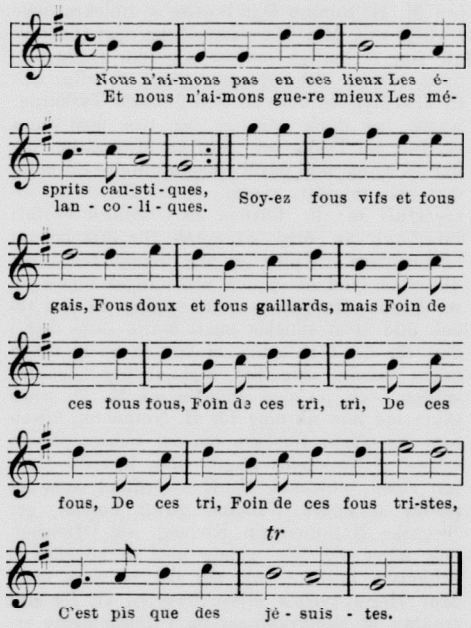
Nr 13. (*»Lokatten, Lokatten! Min frände, gutår!»*)

Envallsson, som i sångspelet *Kronfogdarne* användt denna melodi till Ambrosii kuplett »Välkommen, min herre, det artigt var» etc. (3:e akten 6:e scenen), har i den tryckta pjesen vid detta ställe till öfverskrift satt: »Ton: Här komma två fattige spelemän etc.»

Nr 14. (*»Hade jag sex tusende daler.»*)

Melodien är tagen från Zerbins kuplett i 2:a akten af *Dunis* opera-comique *Le peintre amoureux de son modèle.* (»Cette crainte délicate» etc.) och i ordningen den tredje (jfr. anteckningarna till Fredmans epistlar nr 26 och 72), som Bellman lånat ur denna operett, hvilken han otvifvelaktigt sett och hört vid dess uppförande af den franska truppen å teatern i Bollhuset och hvars täcka musik, att döma häraf, synes hafva lifligt slagit an på honom. Egendomligt är likväl, att af de tre sånger, till hvilka han begagnat dessa melodier och hvilka återfinnas i de s. k. »Bellmans poetiska arbeten till år 1772», han der (*om* nemligen det verkligen *är* Bellmans egen handskrift vi här hafva att göra med) endast öfver en enda utsatt »airen» eller »timbren», hvilket förefaller så mycket mera besynnerligt, som den franska texten till operetten trycktes härstädes samma år (1764), som pjesen här uppfördes och Bellman således lätt kunnat lemna upplysning om de båda andra melodierna genom anförande af äfven deras »airer», för den händelse att dessa vid sångernas nedskrifvande fallit honom ur minnet.
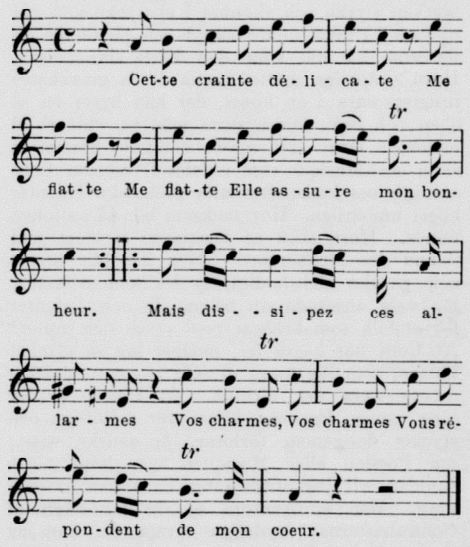
Nr 15. (*»Kom, sköna källarflickor!»*)

Melodien till denna sång är, som äfven Carlén anför, en fransk visa: »Air de couçi, couça», hvilken uppgift han hemtat från *La clé du caveau.* Men denna samling, hvars meddelanden beträffande de i densamma införda melodiers ursprung icke alltid äro tillförlitliga och derföre böra emottagas med varsamhet, uppgifver äfven att melodien skulle vara komponerad af *Campra* och tagen ur *Collés* vaudeville *Joconde.* Detta är så till vida ett misstag, att den icke förekommer i nämnda pjes, åtminstone återfinnes densamma ej i den upplaga af den tryckta pjesen, som varit oss tillgänglig, nämligen uti *Collés Théâtre de société.* Tome II, La Haye 1768. — I vissamligen: *Chansons choisies etc.* finnes i Tome IV pag. 35 intagen en sång, kallad *L'indécise,* som har till air: »Coussi, Coussa, le bel époux que voilà» (just den i fråga varande) och hvars text börjar sålunda:

»Tenez, monsieur Joconde,
En vain vous me pressez etc.

Författarens namn står icke utsatt men det kan väl vara möjligt att Collé är den sannskyldige, och deraf att namnet Joconde förekommer i denna visa har sannolikt misstaget uppstått. — Melodien meddelas här efter *La clé du caveau,* hvarest den är upptagen under nr 558.
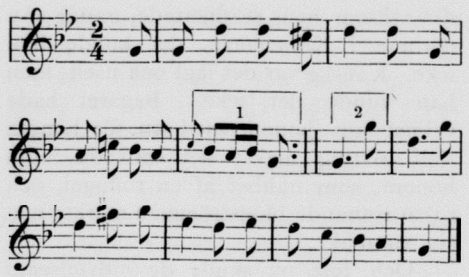
Nr 16. *(»Är jag född, så vill jag lefva».)*

Originalmelodien, hvilken vi här nedan anföra, är en polonaise eller kontradans, kallad *La pierrefitoise,* och förekommer i *La clé du caveau* under nr 109. Dock har första reprisen undergått förändring i Bellmans melodi.

Som ett kuriosum kan här antecknas att man uti partituret till Voglers opera *Gustaf Adolf och Ebba Brahe* i en duo mellan Sigrid och Erik (»Lika mycket, sade pappa» etc.) påträffar motivet till denna melodi, som tydligen utöfvat sitt inflytande på kompositören.

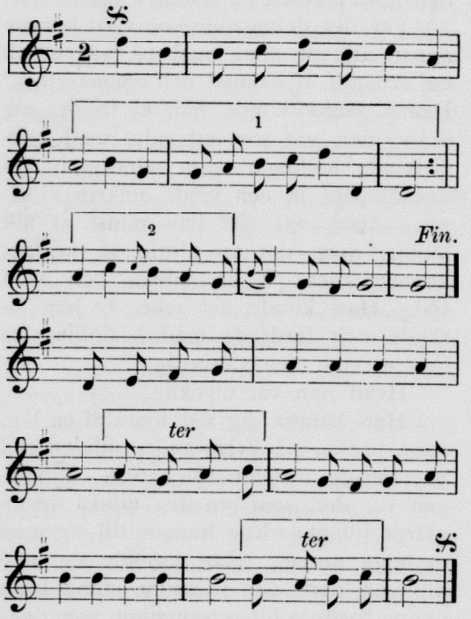

Nr 20. *(»Mina björnar, samlen eder.»)*

Melodien är en polonaise, hvilken Envallsson begagnat i sångspelet *Colin och Babet* till skolmästarens kupletter: »Ack, mitt caput, hvad det lider» etc., (1:a aktens 5:te scen) och angifver han i den tryckta pjesen som air: »Vackra jomfru, lilla vänsko» etc.

Scherzo.

Från Bayreuth berättas, att Marianne Brandt, Kundrys framställarinna, en gång öfverraskade en af uppasserskorna på »festspelkullens» restaurant, läsande texten till Parsifal. Dervid utspann sig på genuin österrikisk dialekt följande konversation:

— Na, lesen's auch den Parsifal?

— Aber natürli, i hab ihn schon zum dritten male g'lesen.

— Sind's denn auch schon d'rinn gewesen im Festspielhaus?

— Aber nein, do's dürfen wir nit, da kommen wir nit 'nein, aber wann's gnä' fräulein vielleicht d'rum bitten würd', dann ging's schon . . . .

Marianne Brandt, godmodig som hon är, gick raka vägen till fru Cosima Wagner och utverkade inträdeskort ej blott för alla biernymferna utan äfven för sjelfva »bierkellnerin». Sedan dess svärmade dessa ohejdadt för den »genom medlidande vetande, rene dären», men ännu mer för fresterskan Kundry-Brandt.

Rossinis helsa var icke den bästa, och när han för hårdt ansattes af sina krämpor, hade han för vana att ge sin smärta luft genom en mängd eder, som italienare och fransmän hafva god tillgång på, om ock icke till sådant öfverflöd som här i Sverige. Såsom god katolik, lättade han en gång sitt samvete inför en af sina beundrare och vänner, erkebiskopen i Florens.

»Nå, hvilka eder begagnar ni då?» frågade erkebiskopen; »Henrik IV brukade alltid *Ventre-saint-gris,* och det kan väl vara oskyldigt nog.»

»Alltför oskyldigt», medgaf Rossini, »också hjelper det intet det ringaste. Ibland begagnar jag *Corpo di Baccho!*»

»Inte heller så farligt», menade den tolerante prelaten; »Bacchus var ju en hedning.»

»Men ibland begagnar jag *Per Dio!*» bigtade Rossini.

»Det är en stor synd. Man får aldrig i fåfängan missbruka Guds namn.»

»Oftast brukar jag dock *Per la madonna!*» bekände kompositören.

»Ännu oförlåtligare», förklarade bigtfadren; »låt för all del bli att svära vid vår heliga madonna!»

»Omöjligt!» svarade Rossini, »ty detta är just hvad som mest lindrar mina plågor.»

En teatersångare i Berlin friade för någon tid sedan till en ansedd borgares dotter och fick hennes ja, hvarefter de båda älskande vände sig till borgaren för att begära dennes samtycke och välsignelse. »Jag har visserligen icke det ringaste emot er person», förklarade borgaren sin blifvande måg; »men jag borde väl först se er i någon af edra hufvudroller på teatern, innan jag obetingadt ger mitt bifall.» — »Jag finner detta fullkomligt i sin ordning», svarade sångaren, »och som jag i afton spelar Don Juan, så går det ju an att se mig i den rollen.» Borgaren och hans dotter uraktläto icke att öfvervara aftonens representation å operan. »Nå?» frågade sångaren, när han följande dagen infann sig för att få det bestämda svaret. »Ni får min dotter», svarade borgaren, »ty någon Don Juan är ni inte.»

Som bekant anses af metodisterna dans för en synd. En ung dam i en liten stad i Amerika blef nyligen inför metodistförsamlingens förmän ställd till ansvar derföre att hon bevistat en bal. Hennes far förde hennes talan och frågade, hvari egentligen det syndiga bestod i att dansa. Metodistpresten svarade: I att efter musikens takt vrida kroppen och hoppa. Då framträdde flera vittnen, deribland ett par af den unga damens kavaljerer från balen samt några af musikanterna, hvilka alla enhälligt försäkrade att den unga damen *aldrig* hållit takten. Härefter blef hon under mycken munterhet frikänd.

I en af våra småstäder hände sig att orkesteranföraren vid en ditkommen teatertrupp måste lexa upp en för aftonen engagerad kontrabasist för hans många felgrepp. — »Basfiolen är min och jag måtte väl få handtera honom hur jag vill, herr direktör», genmälte slutligen artisten.

Följetong.

En musikers historia

af Rudolf Schmidt.

(Forts.)

»Hvad skall den göra som denna panten igenkänner?»

»Är det en herre», svarade Anina Flöjstrup, som minst af alla besvärades af uppfinningsförmåga, »skall han säga en komplimang åt en dam, är det en dam skall hon komplimentera en herre.»

»Fröken Helga Karlsen!»

Det hördes som ett kort väntansfullt mummel. Hon märkte, att allas ögon voro fästade på henne, och särskildt gaf hon akt på, att Becket betraktade henne med en besynnerlig spänning, som han trots all sin sjelfbeherskning ej förmådde att dölja. Ett ögonblick stod hon rådvill, men då uppklarnade plötsligen hennes ansigte.

Hon trädde fram till Anton Haller och sade: »Jag träffade i går kammarherren på Knudstrup, han åkte ut med professor Walz. Walz sade om ert spel: det är den mörka, täta röken, som är tecken till en dugtig eld. Ja, egentligen är jag blott öfverbringerska af komplimangen, men den är större än någon, som jag sjelf skulle kunna säga er.»

Begynte de murade pelarne att vackla? Sköt en blixt ned från klar himmel? Göt sig ej från den höga, stolta skepnaden en ljusglans öfver golfvet, öfver de gröna buskarne och alla de förundrade nyfikna ansigtena? Blott ett enda ansigte var hvitt som en nykalkad vägg, och ett par kalla ögon stirrade på honom med en vild, hatfull blick, som bragte honom till besinning och återkallade i minnet situationen.

»Det tycker jag om, barn!» ropade ryttmästaren, som tillika med borgmästar Haller kom ned ifrån staden. »Lif i klutarne, så skall det vara!»

»Fröken Karlsen har öfverraskat oss alla med sin uppfinningsrikedom!» sade Becket med mödosamt återvunnen fattning.

»Tvärtom!» svarade hon med samma torra lugn som förut. »Jag uppfann icke, jag berättade bara.»

»Kan vi få en bit bröd och ett glas portvin med, fröken Anina?» sade ryttmästaren, då han såg att prokuratorns döttrar begynte taga locket af den medförda korgen. — Han ville undvika all närmare förklaring.

Borgmästaren såg sig om i kretsen. De tvänne sylarne på hans öfverläpp krummade sig som ett par känselhår, hvilket symboliskt antydde en stilla pröfning af den herskande stämningen. Ty efter denna hade stadens sjelfherskare alltid en inre kallelse att rätta sig, utanför sitt embete. Borgmästaren märkte, att den allmänna stämningen skulle uppbära honom, om han visade sig öfverlägsen och fordrande mot brorsonen.

Och så blef han det.

»Död och pina, Anton!» ropade han. »Jag har glömt att tillsäga bleckslagaren att komma och hänga upp kulörta lyktor i trädgården i afton. Får han ej bud innan kl. 2, lemnar han oss i sticket; jag känner honom, jag. Som offer på ferieglädjens altare må du springa in och säga till honom. Dina sällskapliga qvaliteter kan jag ej ersätta den ärade församlingen; men jag skall göra till fyllest för dig i matkorgen. Ha, ha, ha!»

Man hörde ett par sekunderande »ha, ha!» Anton Hallers sällskapliga qvaliteter stodo ej högt i kurs.

Anton kände, att blodet sköt upp i tinningarne och han var färdig att gifva ett häftigt svar. Men redan innan onkeln började tala, hade den tanken trängt sig på honom, att efter hvad som skett han behöfde samla sig och vara allena. Känslan häraf återvände midt i den uppblossande vreden och med öfverväldigande makt. Han var nästan tacksam mot onkeln. Det föll honom in att det skulle göra ett förmånligt intryck, om han kunde finna ett skämtsamt svar till förklaring öfver sin bortgång; men han fann ej något sådant. Derför sade han endast »Godt!», vände sig om och gick sin väg med en kort helsning till hela sällskapet. Fröken Karlsen vågade han ej lyfta sina ögon emot. Häradshöfdingen, som stod vid utgången, der två trappsteg förde ned till platsen utanför, sände han deremot ett lågande ögonkast af ovilja, hvilket hos denne ingöt en obestämd fruktan, hvilken han ej rätt ville erkänna för sig sjelf.

Nere vid tegelbruket stod Sören i porten och talade med några af folket. Anton gaf honom besked om hvad som skulle sägas till bleckslagaren och svängde af in på en stig i åkern utan att egentligen veta hvart den bar.

VII.

»Kom hit, min käre advokat, och smaka på fröken Aninas kycklingar!» ropade ryttmästaren med ett väldigt fragment af en sådan i handen. Att äta stående kallas ju en sexa? ni kan se vi äro också skandinaver här i Fjordby.»

»Fröken vill icke göra sällskap?» sade Becket till Helga Karlsen, som gjorde ett tecken med handen åt en karl, hvilken ett stycke derifrån passade på hästarne.

»Jag vill låta min far göra till fyllest för mig», svarade hon med upprepande af borgmästarens ord och gick bort till den lilla enspännarn, som karlen med ett tecken tillkännagaf vara färdig.

»Men, min söta flicka!» började ryttmästaren med mera eftertryck än vanligt; »Träskoklas' hustru kan väl för tusan undvara dig i dag.»

»Det är jag, som inte kan undvara henne.» Hon gick. Ett ögonblick derefter satt hon i vagnen, helsade med piskan och försvann bortåt den slingrande skogsvägen med en fart, som gjorde fadern helt ängslig.

»Det är bara koketteri!» hviskade Anina Flöjstrup till en af köbenhavnsflickorna.

»Naturligtvis!»

»Träskoklas' hustru är särdeles lycklig», sade Becket efter en paus. — Trots all sjelfbeherskning var det en lätt darrning i hans röst.

»Icke just så synnerligen lycklig!» svarade ryttmästaren. »Mannen är ett svin. För tillfället är han i Jylland med anledning af ett arf som de fått. Hustrun är derifrån. — Hon vill gerna tillbaka till sin hemort, fast det minsann är nog med ljung der de nu bo. Men att lösa dem från deras fästekontrakt för en spottstyfver har jag sannerligen ej lust till. Huset ligger nu en gång derute; — hvem får jag sedan till att bo der?»

»Jag har sagt er det hundra gånger, ryttmästare! Ni skall uppföra ett badhotell på det der stället», ropade borgmästaren.

»Den idén var inte så tokig», anmärkte Becket. »Man kunde att börja med få in en artikel derom i Dagbladet.»

»Skrifver ni i den tidningen?» frågade ryttmästaren.

»Ja.»

Det korta svaret liksom klatschades fram ifrån tungan med en hotande snärt. Borgmästaren och ryttmästaren betraktade hvarandra ovilkorligen. En lätt rysning gick öfver ryggen på dem, oaktadt de intet ondt hade gjort.

VIII.

Han stod midt i Lyngene; — hur han hade kommit dit viste han icke

Den godhet hon visat honom fylde honom med ångest och bedröfvelse. Rättskänsla var det, en yttring af en finkänslig, högsinnad natur; kanhända, när allt kom omkring, endast en liten lektion åt den öfvermodige juristen! Men den en qvinna beskyddar och omhuldar — för honom är det intet rum i hennes hjerta.

Bättre att vrede och förakt blixtrat fram ur de blå ögonen. Denna skärf, som en flyktig medkänsla bragt henne att kasta åt honom, brände i hans inre såsom glödande kol.

Han älskade denna ljusa, stolta, drottninglika qvinna, älskade henne med hela sin själs styrka, det kände han nu; och hans kärlek till henne var innerligt sammanvuxen med hans sträfvan till den skönhetsverld, der han med så olycklig utgång sökt att vinna borgarrätt, men hvilken han, hur det än ginge, ville eftersträfva såsom ett aldrig uppgifvet mål, till dess hans hjerta brast af saknad och längtan.

Att slå sig i ro med kärleken till den eviga harmonien, glädja sig åt dess återljud i hvad som frambragtes af andra, såsom hans storhjertade, gamle vän derinne i Köbenhavn, det kunde han icke. Kanske var det lågt och uselt; men han kunde det icke. Begäret hade vaknat hos honom med en för honom sjelf ofattlig makt; det hackade inom honom, som näbbet af en roffogel, och i den rinnande blodströmmen märkte han sin vanmakt.

Och just nu skulle de inflytelser i lifvet, som han hade att bekämpa, möta honom förkroppsligade i en enda skepnad. Hvad brydde han sig om den köbenhavnske juristens hånliga ord i och för sig? Men liksom den der sköna, ljusa skepnaden vore ett bud från de lifvets höjder, dem han aldrig skulle nå, så var advokaten med sin tvärsäkra öfverlägsenhet en bild af de samfunds makter, som i inbördes förbund med hvarandra, tätt sammanslutna som en ogenomtränglig mur, slå ned allt som ger sig tillkänna såsom undantag med fordran på att gå sina egna vägar, när dessa vägar icke äro de, som leda en hvar af de kallade upp till de tinnar, der dessa makters inflytande icke når dem.

Var det deltagande hon visat honom annat än en obol med på vägen till ett skugglif af saknad och obemärkthet? Denna tanke kunde han ej frigöra sig ifrån; den var som ett spjut med bakåtriktade hullingar, som ständigt borrades djupare in och vreds omkring i såret. Afstå var det han minst af allt kunde, vore det än aldrig så mycket kännetecknet på en tapper och stolt själ. Han kunde det icke, ty han älskade och fordrade med besinningslös lidelse, vildt och vanvettigt.

Hvad han var olycklig!

Han befann sig vid foten af en låg, rund backe, på hvars andra sida en vall begränsade utsigten till hafvet. Plötsligen var det, som om den mjuka, brunaktiga ljungen drog honom till sig med osynliga armar. Han kastade sig ovilkorligen ned, och i samma stund hans panna berörde blomstermattan, som drog honom till sig, bröto tårarne fram med våldsam fart; hans bröst arbetade under snyftningarna, han grät, som om hans hjerta skulle brista — länge och oemotståndligt.

Ett sakta rullande af en vagn hördes på den urgamla, så godt som aldrig befarna körvägen, som slingrade sig fram mellan backarne. — Hvad angick det honom? Här låg han skyld och gömd vid jordens moderliga bröst, osedd af hvart menskligt öga, allena med sin sorg. Men just denna svaga påminnelse om en verld, i hvilken menniskor färdades och verkade, gaf honom midt i hans sorg en säregen trygghet och fasthet. Han började att tänka efter. Hvad lyckan ändå var för en sällsamhet! Utanifrån menade kortsynta menniskor att hon kom, och de skrefvo verkningarna af hennes gunst på tillfällighetens räkning. Han kände, att det var ej så! Det var någonting hemlighetsfullt i en menniskas innersta, som elektriskt drog henne till sig.

Till en sådan menniska, uppfyld af en osynlig, mystiskt verkande kraft, var det som hans gamle vän hade gjort honom; — mot sin vilja hade han gerna lyssnat till hans ifriga påståenden. Han var ingen lyckans utvalde, det märkte han nog, men först nu märkte han i hvilken grad löftet hade fängslat hans själ. Endast mörka skuggor hade hvilat öfver hans ungdoms väg, och icke dess mindre var det nu som om en härlig besittning oåterkalleligen röfvats ifrån honom. En Aladdin var han icke; men fängelsescenens ryslighet, den upplefde han likväl under denna timme. Och nu vände det sig för honom! Såsom en mans lycka kan vara hans förmågas innersta hemlighet, så kan hans olycka också vara det och smida hans öde under förmågans outtröttliga strider. Också detta förstod han, såsom man blott i vissa ögonblick kan förstå. Men häri låg ingen räddning för honom. Han blef endast bragt till erkännande af sin brist och oförmögenhet. Ty var han icke bland de utvalda, för hvilka alla törnen i ett förut bestämdt ögonblick förvandlas till bugande liljor, så hörde han ännu mindre till de från födelsen stridsrustade. — Han var vek — han trängtade efter lyckan. Och han hade hoppats på henne, hoppats, hoppats, hoppats!

Sjöngo lärkorna verkligen deruppe?

Ja de sjöngo! Dagen var varm och förundransvärdt klar, alla skyar hade af solens makt förjagats. Luftkretsen var djupare blå än vanligt, och dock var det, som om en framlöpande ström af ljus sken igenom sjelfva den starkare mörka färgen.

Han reste sig upp och såg sig om. Hur blef ej den fattiga obrutna jorden iklädd en skönhetens skrud af detta rikligen utgjutna förklarande ljus! Han kände att på samma vis hade evigheten i denna stund kastat sitt sken in i hans lif. Denna tanke måste han fasthålla, här var den enda hjelpen. Det kom ett plötsligt lugn öfver honom. Hvart det än bar, han var dock ej tillfälligheternas slaf: der gjorde sig en lag gällande i allt hvad som händt. Denna gälde det att böja sig under! Att tjena den eviga skönheten, som i tonernas lek sändt honom sitt budskap, det ville han utan att fordra annat än att stå under lagen och förstå densamma.

Han hade kommit in på det smala vägspår, som från urminnes tid med djupa, gropiga fåror drog sig igenom ljungmattan. För att nå den sandremsa, som, bevuxen med fläckar af styft, blågrönt strandgräs liksom ett hvitt bälte sträckte sig utefter vattnet, hade vägen blifvit lagd i en dalsänka, som lik ett nyckfullt veck drog sig igenom det oafbrutna ljungfältet. Så snart man kom ut ur denna sänka, var man vid stranden och hade på högra sidan aldeles vid backens slut det hus, som beboddes af Träskoklas och han hustru. (Forts.)

Från in- och utlandet.

Bröllopsgåfva till kronprinsparet. Den af en del af Kristiania stads borgare som gåfva till kronprinsen och kronprinsessan hos bröderna Hals bestälda konsertflygeln har ett värde af 4,000 kr., är korssträngad och omfattar $7^1/_2$ oktaver med repetermekanism af bröderna Hals' konstruktion och, efter teckning af arkitekten B. Lange, utförd i svart lackeradt trä med utskärningar och beslag och sirater i förgyld brons. Den har en mycket fyllig och ovanligt mjuk ton, hvars egalitet och skönhet ställa den i bredd med det bästa, som på pianofabrikationens område kan åstadkommas. — Med flygeln följer notetagère och två pianostolar i samma stil och färg som instrumentet. Broderiet på stolarne är med stor skicklighet och smak utfördt af fröken Foyn; vidare medfölja musikalier af 28 norska kompositörer, inlagda i elegant inbundna och rikt förgylda portföljer.

Den musikaliska eganderätten. Musikhandelsfirmorna Abr. Hirsch i Stockholm, Carl Warmuth i Kristiania, Wilhelm Hansen och k. dansk hofmusikhandel (H. Hennings) i Kjöbenhavn samt den tyska musikhandelsföreningen i Leipzig hafva öfverenskommit om att arbeta för afslutandet af en konvention mellan de nordiska rikena och Tyskland angående skydd för den musikaliska eganderätten. Då man emellertid icke så snart kan påräkna statens hjelp, hafva nämnda firmor förklarat, att de hädanefter icke skola eftertrycka sådana arbeten, som musikförläggarne med uteslutanderätt köpt af kompositörerna, likväl med det undantag, att de förbehållit sig rätt att trycka arbeten, som en konkurrent redan utgifvit såsom eftertryck utan att dertill vara berättigad. Denna öfverenskommelse har publicerats i Nordisk Boghandlertidende, och alla rättänkande musikhandlare uppmanas deri att anse det såsom en hederssak att underskrifva denna förklaring samt att i sådant fall anmäla sig antingen hos någon af ofvannämnda skandinaviska firmor eller hos den tyska musikhandelsföreningens i Leipzig sekreterare, dr Oscar Hase (Breitkopf & Härtel). — »Denna uppmaning» — anmärker emellertid en »rättänkande musikhandlare» i A. B. för 20 Sept. — »ställes till musikhandelsfirmor i Sverige och Norge, hvilka icke begått något eftertryck och hvilka icke vilja underskrifva en sådan öfverenskommelse, af den enkla anledning, att de ej tro sig behöfva, till hvem det än vara må, afgifva ett särskildt löfte om att i sitt medlarekall mellan producerande konstnärer och publik handla hederligt».

Såsom sökande till lediga organistbefattningen i Kungsholms församling i hufvudstaden hafva inom utgången af ansökningstiden anmält sig trenne, nämligen: musikdirektören J. O. Lejdström, organisten C. A. R. Berglöf och skolläraren P. A. Carlsson. Hr Lejdström innehar för närvarande organistbefattningen på förordnande.

Anton Rubinstein kommer i vinter icke att uppträda på konserter utan ämnar sysselsätta sig med instuderandet af sin opera Macabeerna, som skall uppföras i Leipzig och hvarvid Marianne Brandt lofvat medverka.

Stadtteatern i Kiel har på vederbörandes befallning blifvit stängd, emedan den anses vara af allt för eldfarlig beskaffenhet.

Sångerskan Varesi vid italienska operan i Berlin gör för närvarande stormande lycka i Sömngångerskan. Hon anses i detta parti öfverträffa Adelina Patti.

Richard Kleinmichel har komponerat en opera »Manon» af komiskt-romantiskt innehåll, hvilken nästa Februari kommer att gå öfver Stadtteater-scenen i Hamburg.

Ny säkerhetsridå. En ersättning för den tunga jernridån, som teatrarne öfverallt efter Ringteaterns brand åläggas att förskaffa sig, har en herr von Falkenhausen i Wallisführt uppfunnit och genom patentbyrån von Lüders i Görlitz fått patenterad. Denna ridå består af dubbel segelduk med mellanliggande tomrum i hvilket ett stormaskigt nät af starka snören förbinder de båda segeldukarne. I farans ögonblick låter man ur ett rör, som uppbär ridån, vatten strömma in och fylla mellanrummet och denna ridå kan, såsom flere prof visat, motstå den största hetta. Genom tyngden af det inströmmande vattnet nedfaller ridån. Omkostnaderna för denna äro jemförelsevis obetydliga, så att äfven mindre teatrar kunna förskaffa sig en sådan.

Röstförsäkring. Ett icke så oäfvet förslag läses i Paristidningarna, nämligen att inrätta en röstförsäkring för sångare och sångerskor. Konstnären förpligtar sig sig till betalning af en viss premie, för hvilken försäkringsbolaget, om hans röst »helt och hållet eller delvis» förloras, lemnar honom, eller henne en årspension i proportion till erlagd inbetalning.

Hans Makart, den berömde målaren i Wien, har förmält sig première-dansösen Bertha Linda; det nyförmälda paret begaf sig till Steyr. Fru Makart, som under senare åren gjort flere försök att öfvergå från balletten till talscenen, kommer nu sannolikt att alldeles lemna teatern. Till följd af Makarts tysta och slutna natur försiggick allt med en viss hemlighetsfullhet och genom särskild utverkad dispens lystes det blott en gång för paret.

Franz Liszt lemnade d. 23 Aug. Weimar för att åter begifva sig till Bayreuth och öfvervara sin dotter-dotter Blondinie von Bülows bröllop. Nästa vinter kommer han troligen ej att tillbringa i Rom utan dels i Venedig tillsammans med Rich. Wagner och hans familj, dels hos grefve Geza Zichy på ett gods i närheten af Buda-Pesth. Grefve Zichy, den bekante enarmade pianisten, som står i nära vänskapsförhållande till Liszt, har låtit bygga och inreda en villa som helt och hållet kommer att ställas till hans disposition.

Paris. På stora operan väntas en 2-aktsopera af Emil Pessard: »Tabarin»; text af Paul Ferrier efter hans på Theâtre Français gifna lustspel. Såsom ännu en novitet omtalas en stor opera i 4 akter: »Montalte» af d'Ennery och Gallet, musik af Massenet. — Opéra comique, som öppnades 1 September, bereder sig på flere noviteter, deribland »Manon» komisk opera i 6 tablåer af Meilhac och Gille, musik af Massenet; »Lakme» af Gondinet och Gille, musik af Léo Delibes, vidare enaktsoperetterna »Battez Philidor» af Abraham Dreyfus, musik af Dutacq och »La nuit de Saint-Jean» af Delacour, musik af Lacome, hvilka båda senare skulle blifva färdiga att uppföras i slutet af September.

— Ambroise Thomas »Hamlet» gafs å stora operan d. 8 Sept. för 195:e gången. Föreställningen bevistades af Fru Marcella Sembrich, som uppehåller sig i Paris för att studera in Ophelias och Mignons roler, under Thomas egen ledning; konstnärinnan skall uppträda i dessa båda roler i Madrid, der hon är engagerad att sjunga 14 gånger mot ett honorarium af 4000 frcs pr. afton. I Petersburg, der sångerskan äfven skall uppträda i dessa roler, erhåller hon 5000 frcs för aftonen, hvilket för 24 aftnar gör den lilla nätta summan af 120,000 frcs.

— Första föreställningen utom abonnemanget under innevarande säsong å Stora operan utgjordes af Gounods »Faust», som då gafs 360:de gången.

— Af nyheter omtalas såsom förestående: på Nouveautés: »Le coeur el la main» af Lecocq (libretto af Nuitter och Beaumont), på Foliesdramatiques »Fanfan-la-Tulipe» af Varney (text af Paul Ferrier och Jules Prével) samt på Bouffes: »Gillette de Narbonne» af Audran (text af Chivot och Duru).

London. Gounods nya oratorium »The redemption», som med så stor framgång nyligen gafs i Birmingham, kommer d. 1 Nov. att utföras i Royal Albert Hall med mad. Albani och andra solister från Birminghamfesten. Man hoppas att Gounod sjelf kommer till London och dirigerar. — Oratoriet figurerar allaredan på programmen till musikfester i Wolverhampton, Edinburg, Dundee, Bristol och andra städer.

— Af Planquette, kompositören af »Cornevilles klockor», kommer i slutet af nästa månad en ny operett »Rip van Winkle», skrifven för engelsk scen, att gifvas på Comedy Theatre i London.

— En ny opera »Colomba» med text efter Prosper Mérimées roman af samma namn, musik af Mackenzie, kommer att uppföras på den under Carl Rosas ledning stående engelska operan.

— Christina Nilsson rustar sig till sin amerikanska resa och sin stora konserttur. Den 1 Nov. skall hon låta höra sig i Bostons musichall tillika med sin landsman, tenoren Björksten och en ung altsångerska, miss Hope Glen, hvilken under senaste London-säsongen med stort bifall sjungit på konserterna i Kristallpalatset.

— Från London skrifver man: Det mest marterade instrument i den musikaliska och omusikaliska verlden, pianot, har nu förnedrats till gatinstrument. Ett helt visst misskändt geni har fallit på den idén att föra till torgs den teknik han af så och så många skolor och öfningar i fingerfärdighet förvärfvar sig. Ett piano, just ej af sämsta slag, föres på ett fordon med låga hjul och detta podium är så pass stort att sittplats för pinanisten och rum för en åtföljande sångkonstnär finnes å detsamma.

Wien. Tidningarne hafva omtalat en ny messa af Liszt, som af kapellmästaren Hellmesberger skulle gifvas i Wien vid slutet af nästa oktober. Liszt har emellertid *icke* komponerat någon ny messa; den i fråga varande torde derför endast vara ny för Wien. Af Liszt har man hittills 5 messor. Deremot säges L. ämna komponera ett Requiem och arbetar för närvapå instrumenteringen af sin symfoniska dikt »Von der Wiege bis zum Grabe» och ett kortare Parsifal-stycke: »Feierlicher Marsch zum heiligen Graal».

— Nationalteatern i Klausenburg (Siebenbürgen) har af österrikiska kejsaren utom den ordinarii subventionen af 20,000 gulden erhållit 10,000 gulden för det löpande året och lika mycket för det förflutna.

— Fröken Tini Walz, dotter af en värdshusvärd i Klagenfurt, har genom sin härliga altröst väckt så stor uppmärksamhet, att hon, såsom det berättas från Wien af kapellmästare Mottl i Carlsruhe, hvilken fått tillfälle att höra henne, genast blef engagerad för hofteatern oaktadt hon aldrig beträdt scenen förut. Hon har endast verkat såsom konsertsångerska i sin hemort.

— Den högtidliga aftäckningen af Spohrs minnesvård i Cassel kommer att ega rum på komponistens dödsdag den 22 Oktober.

— Fröken Rosa Papier i Wien ingick i början af Juli äktenskap med herr Dr Baumgartner.

— En son till den verldsberömda sångerskan Catalani, som 1804 gifte sig med husarkaptenen Valabrègue, har nyss dött på sitt slott Banlieu. Det är den markis de Valabrègue de Lawoestine, som förr var slottsintendent hos Napoleon III.

— Fru *Pauline Lucca* har af Österrikiska kejsaren blifvit dekorerad med »das goldene Verdienstkreuz».

Berlin. I Krolls etablissement gick operasäsongen till ända Sönd. d. 17 med Wachtel såsom »Postiljonen». Redan dagen derpå var scenen förvandlad till konsertsal, och en fullsatt salong mottog den genom stor reklam förberedda unga violinisten Teresina Tua. Fröken Tua är en graziös företeelse, hälften barn, hälften jungfru, den förkroppsligade älskligheten och naturligheten. Och så hon spelar, denna flicka! — Med en säkerhet, elegans och teknisk fullkomlighet, som man endast finner hos konstnärer af stort rykte. Den bekanta balladen och polonaisen af Vieuxtemps och Wieniawskys Faust-Fantasie, dem hon spelade, äro dock respektabla uppgifter för en violinspelare. Hennes staccaton i upp- och nedgående under det hastigaste tempo, hennes brillanta oktavpassager, känsligheten och smaken i hennes spel, och ej minst den intagande personligheten formligen elektriserade publiken.

Bayreuth. Orkestern, som medverkade i »Parsifal», bestod af 31 violiner, 12 violer, 12 violoncceller, 8 kontrabæsar, 4 flöjter, 4 oboer, 2 alt-oboer, 4 klarinetter, 2 basklarinetter, 4 fagotter, 1 kontrafagott, 7 horn, 3 trumpeter, 4 basuner, 1 tuba, 2 pukor och 4 harpor, hvartill kommer det särskildt konstruerade klockinstrumentet i Graalsalen; — alltså 106 instrumenter.

Petersburg. Direktörerna för ryska privatteatrarne hotas med en förordning af regeringen, som för många af dem torde bli svår att följa. Det har ofta förekommit att skådespelare icke kunnat genom några medel utfå sina dem kontraktsenligt tillförsäkrade gager. Till konstnärernas och den tekniska personalens säkerhet skola nu öfvertagare af privatteatrar deponera en summa af 20,000 rubel hos öfverpolismästaren.

München. Bland noviteter för hofteatern denna säsong nämnas Ivar Hallströms »Die Vikinger», Glucks »Der betrogne Kadi» och Schuberts »Alfonso und Estrella».

Dödslista.

Decker, Pauline von, född Schätzel, enka efter hofboktryckaren R. v. Decker, afled d. 9 Sept. på sitt gods Eichberg 71 år gammal. Pauline von Schätzel var en mycket firad sångerska och från 1828 till 1832 primadonna vid hofoperan i Berlin, der hennes mångsidiga lyriskt-dramatiska talang förvärfvade henne stort anseende.

Klingstedt, Karin, sångerska, † å Resteröd nära Uddevalla, 34 år gammal. Anställd vid Göteborgs stora teaters sångscen, då ledd af direktör Gustafsson, blef hon snart mycket omtyckt af allmänheten för sin klangfulla röst, ett vackert yttre och hurtigt sätt. Äfven anställd af herr Hillberg, då han öfvertog teatern, angreps hon dock snart af den bröstsjukdom, som nu lagt henne efter långsamt aftynande i grafven.

Membrée Edmond, komponist och särdeles värderad musiklärare, † d. 10 Sept. nära Paris 62 år gammal. Som ung gjorde han sig bemärkt genom den snart populär vordna balladen »Page, Ecuyer, Capitaine». Hans största verk femaktsoperan »Esclaves» och treaktsoperan »Parias» gjorde dock mindre lycka på Stora operan; mera värderades hans körer till »Oedipus» af Sophokles, öfversatt af Jules Lacroix.

INNEHÅLL: Till operahusets jubileum: Reflectioner etc. — Samtal mellan etc. — Anmärkn. öfver Dagbladet etc. — Till älskare af sanning utan agg. — Bellmansmelodiernas ursprung. — Scherzo. — Följetong: En musikers historia. Af *R. Schmidt.* — Från in- och utlandet. — Dödslista. — Annonser.

Annonser.

Undervisning i Pianospelning
meddelas af
Hjalmar Meissner
elev af ***Musikkonservatorium*** samt ***Théodore Ritter***
Adr.: Norrlandsgatan 44.
Underrättelser kunna äfven erhållas i hrr HUSS & BEER'S Musikhandel.

Att vi i **Sverige**
försälja våra
Flyglar och Pianinos
endast genom
Herr **Aug. Hoffmann**
i Stockholm
tillkännagifves härmed.
Steinway & Sons
NEWYORK.

Nytt i Musikhandeln!
På HUSS & BEER'S förlag har utkommit:
Ur MESSA (E-dur)
af **J. E. GILLE**
(uppförd i Ladugårdslandskyrkan i Stockholm den 12 Nov. 1881):
1. *Et incarnatus est,* Baryton-solo, ... 50 öre.
2. *Gratias, Gratias,* Duett för Sopran och Tenor .. .. 75 »
3. *Agnus Dei,* Duett för Mezzo-Sopran och Bas ..... 75 »

Piano-
och
Orgel-instrumenter
Största lager.
Billigaste priser
hos
I. Dannström & Co.
16 Regeringsgatan 16.

BILLIGT.
Violin med utmärkt *ren* och *fyllig* ton. Pris 150 Kronor. Vidare genom skriftvexling med *»Amatör»,* Karlstad. (G. 11048 × 1.)

Undertecknad, som i flera år idkat **sångstudier** för **Fru Fredrika Stenhammar,** meddelar från början af Okt. **Sångundervisning.**
Referens: herr *Ivar Hallström.*
Anmälningar mottagas 11—1.
Alma Stjernbergh.
11 A. Nybrogatan 2 tr. upp.
(G. 10807 × 2.)

Nu har utkommit:
"DEN LILLE LÖJTNANTEN"
Polka för Piano
af FREDRIK KUHLAU.
1 krona.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1882.